

De Standaard

woensdag
19 november 2025
Antwerpen
www.standaard.be

Hoe de machtige voedingsreuzen almaar meer mensen richting burgers en cola duwen

2-3

Wat in Epstein-dossier ook staat over Trump, zijn almacht wankelt

14

De 17de-eeuwse meester Georges de la Tour is dit najaar de publiekslieveling in Parijs

DS2

Hoger onderwijs komt collectief in opstand tegen besparingen

Voor het eerst voeren academici uit de tien Belgische universiteiten samen actie tegen de geplande besparingen in het hoger onderwijs. "De kaasschaaf zijn we al jaren gewoon. Maar dit is de botte hakbijl. En die leidt tot amputaties."

"De besparingen hakken in op de studiekansen van studenten, ondermijnen het statuut van het universitair personeel en brengen de basisopdrachten van universiteiten en hogescholen in gevaar."

Het ongenoegen over de besparingen bereikt een kookpunt aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen. Zes maanden na het ontstaan van de Franstalige beweging 'Université en colère' komt de organisatie naar Vlaanderen met het initiatief 'Hoger onderwijs in opstand'. Zo'n 2.600 academici en studenten ondertekenden de bijbehorende petitie. Vanuit alle vijf de Vlaamse universiteiten en heel veel hogescholen is er steun voor het initiatief. Op 25 november vinden op alle campussen acties plaats, op 11 december protesteren ze in Brussel.

De maat is vol en de rek is eruit, zegt historica Maïka De Keyzer (KU Leuven). "Het hoger onderwijs zit in een perfecte storm." Dit voorjaar werd aangekondigd dat de aanpassingen op de pensioenen erg nadelig zullen zijn voor het academisch personeel. Vorige maand kwamen daar Vlaamse besparingen bovenop. Voor 2026 moeten de universiteiten zo'n 50 miljoen euro extra inleveren. En wellicht volgen er nog besparingen.

Zo zou de federale regering universiteiten verplichten om de bedrijfsvoorheffing door te storten naar de staatskas. Vandaag wordt

die voor 80 procent afgehouden om te herinvesteren in onderzoek. "Daardoor dreigt een groot stuk van de 232 miljoen die de universiteiten investeren in onderzoek op te drogen", zegt De Keyzer. Vooral de humane wetenschappen zouden getroffen worden, exacte wetenschappen zouden de vrijstelling wel kunnen behouden. "Dat zou een massaslachting zijn voor alle onderzoekers."

Uitgehongerde kip

Dat alles komt boven op de structurele onderfinanciering van het hoger onderwijs, benadrukt De Keyzer. Zo is het kliksysteem dat bij de financiering werd afgesproken – een soort indexsprong – al meerdere keren niet toegepast. De financiering per student is volgens de initiatiefnemers gezakt van ruim 10.100 euro naar 8.100 euro per jaar. "We worden in het hoger onderwijs al jaren geconfronteerd met een kaasschaafmethode", vat ze het samen. "Maar dit is geen kaasschaaf meer. Dit is hakken met de botte hakbijl. En die leidt tot amputaties."

In Franstalig België is de frustratie al langer zeer groot, zegt Caroline Glorie, postdoc aan de ULiège. "De besparingen treffen het hoger onderwijs disproportioneel hard. Voor de ULiège zou het om een verlies van zo'n 60 miljoen euro gaan. In zo'n geval moet ons model op de schop. Dan komen de toe-

gankelijkheid en de autonomie van onderzoek in het gedrang."

Het sentiment is breed gedragen binnen de Vlaamse universiteiten, zegt Wouter Ryckbosch, professor geschiedenis (UGent). Hij schaaft zich achter het initiatief, maar bij heel wat collega's merkt hij schroom om zich uit te spreken. Zelf ziet hij twee redenen.

"Het systeem staat écht op het punt om te knappen. Dan wordt excellentie een probleem"

Maïka De Keyzer
Historica (KU Leuven)

Eén: door de lange voorgeschiedenis van onderfinanciering leeft een gevoel van verslagenheid. Twee: het huidige klimaat voelt vijandiger aan dan tien jaar geleden. "Langzaam ontstaat het beeld dat hoger onderwijs niet langer het publieke goed dient. Collega's zijn bang dat het lijkt alsof we onze eigen belangen verdedigen. Maar het gaat niet alleen over ons: het gaat over het belang van goed onderzoek en goed onderwijs."

De onrust leeft op veel plaatsen. Onderwijsexpert Wouter Duyck haalde recent nog op X een Oeso-

onderzoek aan. "Het hoger onderwijs, waar de focus van de besparingen ligt, bedient nu al 45 procent meer studenten dan het Oeso-gemiddelde. Als de uitgehongerde kip sterft, legt ze geen eieren meer", schreef hij beeldend. "Alleen ontwikkelingslanden doen nog slechter."

Ook de Vlaamse rectoren trokken onlangs aan de alarmbel. Dat er op Vlaams niveau voor 32,8 miljoen euro in het hoger onderwijs en voor 14,5 miljoen euro in onderzoek bespaard wordt, vinden ze "onthutsend" en "bijzonder zorgwekkend in het licht van de noden van onze kenniseconomie".

Inschrijvingsgeld

Finaal zal de impact ook op het onderwijs nefast zijn, waarschuwt De Keyzer. "We behoren tot de Europe-

se top. Maar het systeem staat écht op het punt om te knappen. Dan wordt excellentie een probleem." Ook Vlaams minister van Onderwijs Zuhair Demir (N-VA) krijgt een sneer. "Ze wil heel hard inzetten op excellentie in het lager en secundair onderwijs. Maar als ze niet optelt, zit ze binnenkort met hetzelfde probleem in het hoger onderwijs."

De rectoren zien zich gedwongen om het studiegeld vanaf volgend academiejaar te verhogen met 150 euro per student. Pro memorie: vandaag ligt het inschrijvingsgeld op zo'n 1.200 euro per jaar. Demir wilde daar niet van weten. "Dat gaan we niet doen", zei ze. Ze liet toen verstaan dat ze "rond de tafel wil zitten om te bekijken wat de andere opties zijn". Vooralnsnog vond er geen overleg plaats.

Klaas Maenhout

advertentie

TOP promo

**De sterkste
promo's van
het moment**

laagste prijzen

Kijk voor meer info in deze krant.

